

U tekstu koji slijedi, dajemo pojašnjenje o obavezama vlasnika, poslodavaca, posjetitelja, putnika, kupaca, građana uopšte. U Naredbi Federalnog kriznog stožera/štaba od 15.10.2020. u dijelu I. Opće naredbe tačka 4. u uvjetima COVID-19 epidemiološke situacije u Federaciji BiH koja se pogoršava, naređuje se striktno poštovanje preporuka Zavoda za javno zdravstvo Federacije BiH, za sve one na koje se preporuke odnose, a koje su dostupne na stranici Zavoda www.zzzjz.fbih.ba, odnosno na linku: <https://www.zzzjzfbih.ba/preporuke-covid-19/>.
Dijelovi preporuka Zavoda za javno zdravstvo FBiH su:

Preporuke za javni prijevoz u kontekstu COVID-19

<https://www.zzzjzfbih.ba/wp-content/uploads/2020/05/Preporuke-javni-prevoz.pdf>

Putnici

Informirajte putnike o važnosti održavanja fizičke udaljenosti od najmanje jednog metra jednih od drugih. Broj i raspored putnika po sjedištima mora biti takav da omogućava propisani razmak (1-2m, odnosno jedno prazno sjedište) između njih. Ograničiti kapacitet na sjedeća mjesta i to tako da sjedi jedna osoba u redu, na način da sjede naizmjenično na sasvim lijevom i sasvim desnom sjedištu. Mjesta koja se ne koriste označiti trakom ili znakom upozorenja. Preporučujemo da se ne dozvoli stajanje i držanje za rukohvate tokom vožnje, osim prilikom ulaska i izlaska iz vozila. Svi putnici moraju imati zaštitne maske, u skladu sa dosadašnjim naredbama. Preporučuje se pojačano prisustvo revizora u vozilima. U javnom gradskom prevozu posebno, da bi se osiguralo pridržavanje mjera od strane putnika i dozvoljeni broj putnika po vozilu.

Posebne preporuke za kina, pozorišta i koncertne dvorane u kontekstu COVID19

<https://www.zzzjzfbih.ba/wp-content/uploads/2020/05/Preporuke-muzeji-galerije-kina-1.pdf>

Maksimalan broj posjetilaca određen je prema Naredbi KŠFMZ

Raspored u dvoranama napraviti na takav način da između gledalaca bude adekvatna udaljenost. Zbog toga što će osobe boraviti duži period u istom prostoru, poželjno je da ova udaljenost bude najmanje 2m. Preporučuje se da raspored sjedenja bude takav da budu dva prazna mjesta između osoba u svakom redu, ali tako da u redu ispred i redu iza svake osobe ne sjedi niko (naizmjenični raspored). Označiti sjedišta koja se smiju koristiti. Prodaju karata prilagoditi ovom rasporedu. U dvorane posjetioci moraju ulaziti jedan po jedan uz poštovanje distance, a također i napuštati dvoranu prema rasporedu sjedenja. Ovo procedura je neophodna da bi se izbjeglo stvaranje gužvi na ulazima/izlazima. Na ulazima i izlazima postaviti jasna upute o rasporedu sjedenja, te načinu ulaska i izlaska iz dvorane. Između projekcija/predstava/izvedbi dezinficirati sve dodirne površine, sjedišta, naslone za ruke, rukohvate u dvorani. Osigurati kontinuiranu ventilaciju dvorane tokom priredbi i između priredbi. U dijelu VIII. Naredbe za kazališta i kina- dozvoljava se organiziranje predstava i projekcija filmova za ne više od 70 osoba, uz poštovanje H-E preporuka, te obaveznu fizičku distancu od najmanje 2 metra između osoba, kao i pod uslovom da veličina prostora u kojima se održavaju predstave i projekcije filmova omogućava provedbu navedenih mjera.

Preporuke za rad ugostiteljskih objekata u kontekstu COVID-19

<https://www.zzzjzfbih.ba/wp-content/uploads/2020/05/Preporuke-za-ugostiteljske-objekte.pdf>

Osigurati da se ne stvaraju gužve, te da se jasna uputstva o ograničenjima i mjerama postave i na sva vidljiva mjesta. – Za sada preporučujemo upotrebu samo vanjskih prostora za sjedenje, kao što su bašte, terase, otvoreni paviljoni i sl. Vanjski prostori mogu biti natkriveni. – Stolovi moraju biti tako raspoređeni da je udaljenost između njih najmanje 2 metra od ivice do ivice stola. Mora se obezbjediti da je udaljenost osoba koje sjede za istim stolom najmanje 1m, u skladu sa tim ograničiti broj stolica za stolovima u zavisnosti od veličine stola. – Ukoliko se ne može osigurati udaljenost od dva metra između stolova, udaljenost može biti manja, ali u tom prostoru ne može biti postavljena stolica. – Ne dozvoliti stajanje za šankovima. – Preporučuje se da svo osoblje mora nositi zaštitnu masku na radnom mjestu. – Preporučuje se da mušterije moraju nositi masku prilikom kretanja (ulazak, izlazak, odlazak u toalet, plaćanje, preuzimanje narudžbe), a iz praktičnih razloga maske ne moraju nositi dok sjede za stolovima. – Preporučuje se zabrana pušenja. Prilikom pušenja dolazi do dodirivanja lica i usta, i ostavljanja opušaka koji su kontaminirani pljuvačkom u pepeljarama što predstavlja potencijalni put prenosa COVID-19. – Ne preporučuje se upotreba rukavica, nego stavljanje naglasaka na pojačanu higijenu ruku. Eventualno se može preporučiti upotreba rukavica za osoblje koje radi na pripremi hrane u kuhinji u skladu sa standardnim higijenskim mjerama za rad sa hranom. – U zavisnosti od vrste objekta preporučuju se rezervacije, prodaja za ponijeti i šalterska prodaja. – Ne preporučuje se bilo kakav vid samousluživanja sa zajedničkih stolova (salate, escajg, začini, ulje, kečap). Escajg treba da se donese zamotan zajedno sa jelom, a ako dodaci (so, biber, ulje, senf, kečap, sirće i sl) stoje na stolovima, njihove posude treba dezinficirati poslije svake mušterije. – Nakon svake mušterije treba dezinficirati stolove koje je koristila mušterija. – Preporučuje se da se naplata vrši za stolom, da bi se izbjegle gužve za kasama. Zbog kontrole broja gostiju preporučuje se da postoji odvojeni ulaz i izlaz gdje god je to moguće. Prilikom ulaska i izlaska mora se moći održavati fizička udaljenost od 1-2 metra.

Znači u svim navedenim objektima uz obavezno pridržavanje mjera, rasporeda stolova, sjedenja, distance i predviđene kvadrature po jednoj osobi može boraviti onoliko osoba koliko je predviđeno u skladu sa tačkom 1. kantonalne Naredbe od 12.10.2020.godine.

Preporuke za sprečavanje infekcije u trgovinama, uslužnim djelatnostima i malim obrtima, tržnim centrima

<https://www.zzzjzfbih.ba/wp-content/uploads/2020/05/Preporuke-trgovine-uslu%C5%BEdjelatnosti-tr%C5%BEi-centri>

1.pdf

Ograničiti broj klijenata koji borave istovremeno u trgovini, preporučujemo jedan klijent na 10m². U manjim objektima osigurati pojedinačne ulaske. – Jasno istaknuti obavijest o ograničenjima i procedurama prilikom ulaska na ulazu u objekt. Frizerski i drugi tretmani za uljepšavanje: U zavisnosti od veličine objekta, ograničiti broj uposlenika i broj klijenata (jedan klijent na 10m²) koji mogu biti u objektu u isto vrijeme. Pri ovome voditi računa da je neophodno održati udaljenost od 2m između klijenata prilikom svih aspekata pružanja usluge (ulazak, za vrijeme pružanja usluge, prilikom plaćanja i izlaska iz objekta). Ako ovo nije moguće osigurati, primati klijente samo jednog po jednog.

Trgovine i zanatske radnje:

Preporuke se odnose na male trgovine razne robe, servise kućanskih aparata i elektronike, auto servise, ključarske servise, krojačke radnje, obučare i sl. I u ovim objektima neophodno je provoditi sve općenite mjere koje se savjetuju za prevenciju širenja COVID-19. U ovim objektima ne očekuje se blizak kontakt između klijenata, klijenta i uposlenika, tako da bi bile dovoljne općenite mjere koje se preporučuju i u svim ostalim aktivnostima stanovništva. Ograničiti broj klijenata koji borave istovremeno u trgovini, preporučujemo jedan klijent na 10m². U manjim objektima osigurati pojedinačne ulaske.

Tržni centri:

Organizacija i uvjeti prostora – Provoditi opće mjere navedene na početku ovog dokumenta. – Osigurati da se ne stvaraju gužve, te da se jasna uputstva o ograničenjima i mjerama postave na svim ulazima na vidljiva mjesta. – Zbog kontrole broja klijenata preporučuje se da postoji odvojeni ulaz i izlaz gdje god je to moguće. Prilikom ulaska i izlaska mora se moći održavati fizička udaljenost od 1- 2 metra. – Broj klijenata koji mogu biti u isto vrijeme unutar centra odrediti prema površini prostora. Preporučuje se 10m² po osobi, odnosno 10-15 ljudi na 100m². – Unutar trgovačkog centra preporučuje se da sve osobe nose zaštitne maske preko usta i nosa.

Znači u svim navedenim objektima uz obavezno pridržavanje mjera, distance i predviđene kvadrature po jednoj osobi može boraviti onoliko osoba koliko je predviđeno kvadraturom objekta i pojedinačnih trgovina.

Preporuke za rad hotela u kontekstu COVID-19:

<https://www.zzjzfbih.ba/wp-content/uploads/2020/05/Preporuke-za-rad-hotela.pdf>

Osigurati da se ne stvaraju gužve, jasna uputstva o ograničenjima i mjerama postaviti na svim ulazima. Svo osoblje i gosti trebaju nositi zaštitne maske preko usta i nosa, osoblje cijelo vrijeme na poslu, a gosti kada su izvan svojih soba. Iz praktičnih razloga, gosti mogu skinuti maske dok jedu i piju u prostorima određenim za to. Svo vrijeme boravka u zajedničkim prostorima mora se održavati fizička udaljenost od 1-2m između osoba. Osoblje mora držati propisanu distancu u svim prostorima. Prostori u kojima se služi hrana i piće:

Važe sve preporuke kao i za ostale ugostiteljske objekte, ali se preporučuje da ovi prostori u sklopu hotela uslužuju samo vlastite goste. Znači hotelima se dozvoljava rad punim kapacitetom uz pridržavanje svih mjera koje su navedene, ali ne mogu održavati seminare, kongrese, svadbe, bilo kakva okupljanja po istom osnovu za više od 30 osoba u zatvorenom.

Preporuke za sportsko-rekreativne aktivnosti i treninge u kontekstu COVID-19

<https://www.zzjzfbih.ba/wp-content/uploads/2020/05/Preporuke-za-sportsko-rekreativne-aktivnostidopuna.pdf>

Preporučuje se održavanje treninga i rekreativnih aktivnosti na vanjskom prostoru. U zatvorenim prostorima preporučuje se osigurati što više površine po osobi, a najmanje 10-15m². Udaljenost između osoba prilikom izvođenja individualnih vježbi ili vježbanja na spravama mora biti što veća, a najmanje 2 m. Prilikom ostalih aktivnosti, također treba osigurati udaljenost od 2 m. Preporučuje se da se treninzi i rekreativne aktivnosti organizuju samo po principu unaprijed zakazanih termina, i da se vodi evidencija o prisustvu osoba. Zbog kontrole broja korisnika preporučuje se da postoji odvojeni ulaz i izlaz gdje god je to moguće. Prilikom ulaska i izlaska mora se održavati fizička udaljenost od 1-2 metra. Ukoliko u sklopu objekta postoje ugostiteljski objekti, treba se pridržavati preporuka datih za ugostiteljske objekte. U zajedničkim prostorima onemogućiti nepotrebno zadržavanje. Preporučuje se da uposlenici/treneri nose zaštitne maske preko usta i nosa za vrijeme rada. U Naredbi KSFMZ u dijelu IX Naredbe za sportska takmičenja i trenažne procese pod tačkom 1. dozvoljava se održavanje sportskih natjecanja u zatvorenom prostoru, ali bez prisustva publike uzobavezno pridržavanje preporuka donijetih od strane ZZJZFBiH (H-E mjera) Znači može više od 30 osoba u zatvorenom, ukoliko je broj takmičara, trenera, sudija... veći od 30 i koji moraju biti na utakmicama, naravno bez prisustva publike.